

Dossier central: 15 anys de voluntariat
Nova campanya: "El català suma"
Acollida lingüística: Presentació de Detotarrel
Empresa i consum: El català a la telefonia mòbil

Entrevista a
José Montilla
President
de la Generalitat
de Catalunya

La Corbella

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

**Plataforma
per la Llengua
Premi Popular
Voluntariat 2008**

16a EDICIÓ
**PREMIS
VOLUNTARIAT
2008**

José Montilla

President de la Generalitat de Catalunya

¿Vostè és conscient que no només és un referent del país com a president de la Generalitat de Catalunya sinó que també és el primer president de la Generalitat de l'època contemporània (segles XX i XXI) que és un nou catalanoparlant?

Sens dubte, té una significació especial pel càrrec de President, però també cal situar-ho dins d'un context d'integració i de normalitat ciutadana, característic del nostre país. En tot cas, penso que modestament el meu exemple pot esperonar els ciutadans novinguts a parlar el català sense pors.

Hi ha gent que el va conèixer a principis dels anys 80, quan era alcalde de Cornellà de Llobregat, i diuen que aleshores no parlava català. Ara el parla com un catalanoparlant més. Què li va fer prendre la decisió d'aprendre'l i llançar-se a parlar-lo?

La integració no és mai un procés immediat, sinó gradual. Dins d'aquesta gradualitat, lògicament hi ha l'adopció de la llengua i la cultura pròpies de la societat d'acollida. En la decisió hi influeixen múltiples causes, des de la progressiva identificació amb el teu nou país a la implicació en el teixit associatiu, des de la constitució d'una família a la participació política i sindical. La seva suma desencadena l'assumpció, amb naturalitat, del català.

És un fet públic que vostè estudia català de bon matí dos matins a la setmana, abans de

Entrevista feta per
Òscar Escuder i Jordi Manent

dedicar-se plenament als afers de Palau. Ho fa perquè creu que encara ha de millorar el seu nivell de català? És important, també en aquest aspecte, la cultura de l'esforç?

En tots els terrenys, sóc un ferm partidari de la cultura de l'esforç, de la dedicació i de la constància. Uns valors molt arrelats a l'idiosincràsia catalana i que, en els darrers temps, tornen a ser reivindicats. Pel que fa l'aprenentatge del català, sempre he considerat que havia de millorar el meu nivell de competència lingüística i de fluïdesa, per respecte a Catalunya, a les seves institucions i, sobretot, a la seva ciutadania. Un repte que he assumit de grat, conscient de les meves limitacions, però conscient també que una llengua només s'aprèn i perfecciona amb la pràctica diària.

A Catalunya hi ha molts catalans castellanoparlants -fills, néts o besnéts de les immigracions dels anys seixanta- que saben parlar en català però que no s'atreveixen a parlar-lo perquè tenen vergonya. Vostè quina recomanació els faria?

Els recomanaria que s'atrevisin a fer el pas, que no es deixessin vèncer per la por o per la vergonya. De vegades, el problema rau en un excés de prudència pel temor de fer-ho malament, sense adonar-nos que només trencant aquest complex podem sumar-nos als milers i milers de persones que, provinents d'arreu del món i gràcies a l'escolarització i als cursos per adults, han fet el pas de parlar català. Durant la Il·lustració, el filòsof Kant va prendre com a lema "atreveix-te a pensar";

“Penso que modestament el meu exemple pot esperonar els ciutadans nouvinguts a parlar el català sense pors”

Perfil

José Montilla i Aguilera (Iznájar, Còrdova, 1955) viu a Catalunya des del 1971. És casat i té cinc fills. Ha cursat estudis d'economia i dret a la Universitat de Barcelona, i és funcionari de l'administració pública. El 1978 va ingressar al PSC. Ha estat tinent alcalde d'Hisenda de Sant Joan Despí i alcalde de Cornellà de Llobregat entre el 1985 i el 2004, així com president del Consell Comarcal del Baix Llobregat (1988-1997) i president de la Diputació de Barcelona (2003-2004). El 2004 fou escollit diputat pel PSC al Congrés espanyol i setmanes més tard esdevingué ministre d'Indústria, Turisme i Comerç en el primer govern de José Luís Rodríguez Zapatero. Des del novembre del 2006 és el 128è president de la Generalitat de Catalunya.

“El filòsof Kant va prendre com a lema «atreveix-te a pensar»; en el cas de la nostra llengua, podríem substituir-lo per un «atreveix-te a parlar català»”

en el cas de la nostra llengua, podríem substituir-lo per un “atreveix-te a parlar català”.

Alguna vegada vostè ha dit públicament que parla en català als seus fills. ¿Considera que, a banda de la importància afectiva, cultural i comunicativa del castellà, el català és la llengua de futur dels seus fills?

Tant a nivell personal com familiar, aquesta ha estat la nostra opció. Per a la meua dona i per a mi, el català és la nostra llengua de present i de futur, per a nosaltres i per als nostres fills.

Li molesta, president, que s'exageri i es parli, fent-ne un abús, sobre la qualitat del seu català oral?

Tota caricatura parteix -i exagera- una realitat existent i, com ja he comentat, el meu català necessita millorar. Ara bé, tampoc no hem de caure en l'estereotip. Pocs són els que poden vantar-se de parlar un català a la perfecció i, per això mateix, cal admetre que tots tenim molt a millorar. Només cal proposar-s'ho i perseverar.

Des de la seva experiència personal, ¿quina creu que és l'actitud lingüística que hauríem de tenir els catalanoparlants d'origen vers els nous catalanoparlants com vostè?

L'actitud ideal és presentar la llengua com un vehicle d'integració i no de selecció. És a dir, una predisposició a ajudar, a no riure's de les possibles errades, a repetir quan calgui i, sobretot, a no canviar de llengua al primer malentès. En definitiva,

una actitud d'integració positiva que, d'altra banda, és la que sempre ens ha caracteritzat com a poble.

¿Compartiria el concepte, i posteriorment lema de campanya, “el català, llengua comuna”, creat per la Plataforma per la Llengua ara fa uns 4 anys?

El català ha de ser la llengua de tots els catalans i les catalanes, independentment del seu origen o lloc de naixement. En bona mesura, el futur de la nostra llengua dependrà de la nostra capacitat per convertir-la en un referent d'identitat i de prestigi, en una eina útil i prestigiosa. Només així els nouvinguts faran l'opció d'integrar-se a través del català, només així podrem garantir la cohesió social del nostre país. Quan parlem de “llengua comuna”, aquest és el sentit que penso que es vol transmetre.

¿Què pensa fer, president, vostè i el seu govern si el Tribunal Constitucional fa estisorada als articles sobre la llengua inclosos en el nou Estatut, aprovat pel poble de Catalunya?

Sobre aquesta eventualitat, el meu posicionament ha estat ben clar al llarg de tots aquests mesos d'espera. Tot i que preferiria no contemplar aquesta opció, segueixo amb preocupació la possibilitat que el nostre model lingüístic pugui ser esmenat, total o parcialment, pel Tribunal Constitucional. No hem d'oblidar que aquest ha estat el model que durant 25 anys ha funcionat al nostre país, amb el màxim consens social i polític. Una desqualificació d'aquest exemple de convivència

“El català ha de ser la llengua de tots els catalans i les catalanes, independentment del seu origen o lloc de naixement”

seria fer el joc a interessos partidaris i partidistes que només busquen la fractura social a Catalunya. Per tant, confio que el sentit institucional prevalgui i que la sentència serà especialment curiosa.

A principis de març d'enguany el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació va fer pública una proposta de Bases per a la Llei del cinema a Catalunya en el qual pretén que es garanteixi quotes significatives del cinema doblat i subtitulat al català. ¿Què pensa fer el seu Govern, president, si topa amb els interessos de les *majors*, les anomenades multinacionals nord-americanes del cinema? Els pot passar el mateix que als governs presidits per Jordi Pujol?

La nostra responsabilitat és garantir la presència i recepció, en les millors condicions possibles, d'una oferta cultural en català i de qualitat. En aquest repte, tenim al nostre cantó a la societat catalana, a bona part del sector, al Ministeri de Cultura i a les noves tecnologies. Aquestes darreres fan més factible trobar el camí per assolir un bon acord.

Hi ha polítics i mitjans de comunicació verinosos que parlen de la imposició del català a Catalunya. La realitat, però, en l'àmbit de l'etiquetatge, per exemple, és que hi ha 155 disposicions que imposen el castellà i tan sols 1 el català. Encara estem molt lluny per tal d'aconseguir una igualtat real a nivell jurídic i oficial amb el castellà?

FOTOS: JORDI BEDMAR (GENERALITAT DE CATALUNYA).

La presència del castellà en tots els àmbits de la vida quotidiana a Catalunya és una realitat fàcilment comprovable per qualsevol observador imparcial. El castellà és una llengua present a la feina, a les administracions, a l'oci, als mitjans de comunicació, al carrer, etc. El català, en canvi, no gaudeix encara d'una presència suficient en sectors claus com la justícia, el món del treball, les indústries culturals, entre altres; i, per això, el Govern està treballant-hi.

Tanmateix, també seria un error considerar el castellà com una amenaça. Cap llengua ha d'anar en contra d'una altra, ni ha de ser objecte de confrontació política. Catalunya ha evitat la guerra de llengües, conscient que amb la convivència civil no s'hi pot jugar. Disposar de dues llengües representa una riquesa immensa que, aquest país,

“Segueixo amb preocupació la possibilitat que el nostre model lingüístic pugui ser esmenat, total o parcialment, pel Tribunal Constitucional”

no ha de perdre sinó incrementar sumant-hi com més llengües millor, amb l'horitzó d'una societat catalana plurilingüe.

No hi ha dins la Unió Europea ni dins el context dels països democràtics una llengua tan parlada com el català que no sigui oficial a l'estat en igualtat de condicions que les altres llengües plenament oficials. Els avenços democràtics a Bèlgica, Suïssa, Canadà o fins i tot recentment a Sud-àfrica amb la fi de l'apartheid han eliminat els privilegis d'una comunitat lingüística per sobre de les altres, i han equiparat les llengües en la constitució. ¿Per què creu que l'Estat espanyol encara manté aquests privilegis excepcionals en la Constitució després de més de 30 anys de democràcia? Com és que el català no és una llengua oficial de l'Estat com passa en la resta de casos?

La llengua catalana pel seu pes demogràfic, història, producció cultural i prestigi té una rellevància comparable i, en certs casos, superior a algunes de les llengües oficials de la Unió Europea. Tanmateix, la realitat europea respon a la dels estats que la conformen i, en aquest sentit, sense renunciar a Europa, també caldria treballar perquè el català, el basc i el gallec siguin plenament reconeguts dins l'Estat espanyol. Sense una actitud decidida i compromesa de les institucions espanyoles -tant nostres com de la resta de ciutadans d'Espanya-, difícilment la societat espanyola assumirà la diversitat i es desactivaran els falsos conflictes lingüístics.

La legislació actual obliga els immigrants a cursar el nivell B1 de català per obtenir l'arrelament al nostre país. Creu que aquesta mesura és suficient per a la inclusió social dels nouvinguts?

No és exactament així. La legislació actual estableix que per obtenir el certificat d'arrelament, una persona nouvinguda ha d'estar tres anys empadronada en algun municipi espanyol. El certificat l'expedeix l'ajuntament, i es tenen en compte molts elements, entre d'altres si ha fet algun curs de català, que no és obligatori. Evidentment, per obtenir-lo cal acreditar un nivell mínim de comprensió. De tota manera, la inclusió social dels nouvinguts passa per l'aprenentatge de l'idioma, però el procés d'integració és molt més llarg i complex.

Quin futur li augura a la llengua catalana?

Lògicament, sempre hi ha núvols a l'horitzó i sempre hi ha qui insisteix a veure el got mig buit: immigració, qualitat lingüística, presència entre els joves, etc. Però, mal aniríem si no tinguéssim presents les nostres fortaleses i no treballéssim per aprofitar-les. Mai no hi havia hagut un coneixement tan estès gràcies a la immersió lingüística, mai no havíem disposat de tants mitjans de difusió i comunicació, mai la nostra producció cultural havia assolit una difusió tan considerable i massiva. El futur depèn en bona mesura del que decidim els catalans i les catalanes i, sincerament, veig el futur del català amb grans esperances. ☒